

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENT GUVERNAMENTAL

*Text tradus și redactat de Direcția Generală Agent Guvernamental.
Poate fi supus revizuirii redacționale.*

SECȚIUNEA A DOUA

CAUZA IGOR PASCARI c. REPUBLICII MOLDOVA

(Cererea nr. 25555/10)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

30 august 2016

*Hotărârea va deveni definitivă în circumstanțele stabilite în Articolul 44 § 2 al Convenției.
Poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Igor Pascari c. Republicii Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Doua), întrunită într-o Cameră compusă din:

Işıl Karakaş, *Preşedinte*,

Julia Laffranque,

Paul Lemmens,

Valeriu Griţco,

Ksenija Turković,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Georges Ravarani, *judcători*,

şi Stanley Naismith, *greşierul Secţiunii*,

Deliberând la 21 iunie 2016 în şedinţă închisă,

Pronunţă următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 25555/10) împotriva Republicii Moldova, depusă la Curte la 26 aprilie 2010, în baza Articolului 34 al Convenţiei pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale („Convenţia”), de către un cetăţean moldovean, dl Igor Pascari („reclamantul”).

2. Reclamantul, căruia i s-a acordat asistenţă juridică, a fost reprezentat de dl V.Zamă, avocat care practică în Chişinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl L.Apostol.

3. Reclamantul a pretins, în particular, că instanţele au stabilit o acuzaţie penală împotriva lui în cadrul unui proces în care el nu a fost atras.

4. La 15 septembrie 2011 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANŢELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în anul 1983 şi locuieşte în Chişinău.

6. Reclamantul este un şofer de autobuz. La 14 august 2009 el a fost implicat într-un accident, în urma căruia nimeni nu a fost rănit. În conformitate cu constatările poliţiei, şoferul celuilalt vehicul implicat în accident, P.C., a schimbat benzile, fără a atrage atenţia la autobuzul reclamantului, care ieşea la depăşire de pe cealaltă bandă. Reclamantul nu a avut destul timp să frâneze, lovind maşina lui P.C. pe partea stângă, din spate. În aceeaşi zi inspectorul-şef al Poliţiei Rutiere a emis o decizie, stabilind

vinovăția lui P.C. pentru cauzarea accidentului, în baza Articolului 242 § 1 al Regulamentului Circulației Rutiere (a se vedea alineatul 12 de mai jos), amendându-l cu 800 de lei moldovenești (echivalentul a 50 de euro), și acordându-i cinci puncte de penalizare.

7. La o dată nespecificată P.C. a contestat această decizie.

8. Prin hotărârea din 29 septembrie 2009 Judecătoria Anenii Noi a respins obiecțiile lui P.C. și a menținut decizia inspectorului-șef al Poliției Rutiere. Reclamantul nu a fost implicat în acest proces. Doar P.C. și polițistul care a fost prezent la locul accidentului s-au prezentat, iar ultimul s-a opus obiecțiilor lui P.C. P.C. a contestat hotărârea instanței de fond.

9. La 19 noiembrie 2009, Curtea de Apel Bender a anulat hotărârea instanței de fond, considerând că reclamantul era vinovat de cauzarea accidentului. Curtea a constatat că reclamantul nu a păstrat o distanță sigură dintre autobuzul său și vehiculul care se afla în fața lui, stabilind următoarele:

“... potrivit articolului 49 al Regulamentului Circulației Rutiere, conducătorul unui vehicul trebuie să păstreze o distanță sigură între vehiculul său și vehiculul care se află în fața lui, într-o astfel de modalitate, ca să evite coliziunea în caz de frânarea bruscă a vehiculului precedent.

Aceste reguli nu au fost respectate de către șoferul vehiculului care se afla în spate, și anume de către șoferul autobuzului [...], dl Igor Pascari, și nici într-un caz de către dl P.C.”

Din nou, reclamantul nu a fost atras în proces, aflând despre acesta doar mai târziu. În conformitate cu dreptul național, el nu a putut să conteste decizia Curții de Apel.

10. În rezultatul deciziei de mai sus și bazându-se pe constatările acesteia, la 22 ianuarie 2010 inspectorul-șef al Poliției Rutiere a emis o nouă decizie, prin care l-a găsit vinovat pe reclamant de încălcarea Articolului 49 al Regulamentului Circulației Rutiere, precum că acesta ar fi cauzat accidentul din 14 august 2009. Partea operativă a deciziei stabilea următoarele:

“...Pascari Igor se declară vinovat de comiterea contravenției prevăzute de Articolul 242 alin.(1) al Codului contravențional, totuși, în conformitate cu Articolul 30 alin.(3) din Codul contravențional, nicio sancțiune nu va fi aplicată, în vederea expirării termenului de prescripție prevăzut de lege.”

11. Din documentele prezentate de părți se pare că, în urma accidentului, proprietarul autobuzului a recuperat costurile reparației lui de la asigurătorul lui P.C. După procesul judiciar în care reclamantul a fost găsit vinovat, P.C. a încercat să recupereze costul reparațiilor mașinii sale de la asigurătorul celeilalte părți. Totuși, din dosarul cauzei se pare că compania de asigurări a suspendat plata, până când Curtea se va pronunța asupra cauzei.

II. DREPTUL NAȚIONAL RELEVANT

12. În conformitate cu Articolul 242 alin.(1) al Codului contravențional, încălcarea regulilor de circulație care cauzează doar deteriorări se pedepsește cu amendă în mărime de 800 de lei sau cinci puncte de penalizare.

13. În conformitate cu Articolul 49 al Regulamentului Circulației Rutiere, șoferul unui vehicul trebuie să păstreze o distanță sigură dintre vehiculul său și vehiculul care se află în fața lui, într-o astfel de măsură, ca să evite coliziunea în caz de frânare bruscă de către vehiculul anterior.

14. În conformitate cu Articolul 36 al Codului contravențional, în cazul în care șoferul acumulează un total de cincisprezece puncte de penalizare, permisul lui poate fi suspendat pentru o perioadă cuprinsă între șase luni și un an.

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI

15. Reclamantul s-a plâns că, contrar Articolului 6 § 1 al Convenției, acuzațiile penale împotriva lui au fost stabilite într-un proces judiciar în care nu a fost implicat. Articolul 6 § 1 prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei ... de către o instanță ... care va hotărî ... asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

A. Admisibilitatea

16. Guvernul a invocat că reclamantul nu a epuizat toate remediile naționale, și anume o cerere de despăgubire împotriva companiilor de asigurări care au asigurat ambele vehicule implicate în accident.

17. Curtea consideră că solicitarea despăgubirilor de la compania de asigurări nu are nicio legătură cu plângerea conform căreia reclamantul a fost condamnat penal, fără a fi implicat în proces. Prin urmare, Curtea respinge obiecția Guvernului referitoare la neepuizarea remediilor naționale, ca fiind neîntemeiată.

18. În continuare, Guvernul a susținut că plângerea reclamantului în baza Articolului 6 § 1 este incompatibilă *ratione materiae*, întrucât procesul la care reclamantul nu a fost prezent nu era unul penal, în scopurile Articolului 6 al Convenției.

19. Reclamantul nu a fost de acord cu Guvernul, notând că în cauza *Ziliberberg c. Moldovei* (nr. 61821/00, §§ 29-36, 1 februarie 2005), Curtea a constatat că acțiunile considerate contravenții în baza Codului contravențional erau de natură penală, potrivit scopurilor Convenției.

20. Curtea observă că principiile generale referitoare la aplicabilitatea Articolului 6 au fost rezumate în hotărârea *Ziliberberg* (ibid., § 29).

21. În continuare, Curtea consideră, la fel ca și reclamantul, că acțiunea considerată a fi contravenție, sancționată conform Articolului 242 al Codului contravențional, este îndreptată către toți cetățenii, și nu către un grup anume care are un statut special. De asemenea, notează că amenda și punctele de penalizare prevăzute de această dispoziție nu sunt destinate compensației pecuniare pentru pagube, fiind punitive și de natură intimidantă. Aceasta este valabil, mai ales luând în considerare efectul punctelor de penalizare, care pot duce la suspendarea permisului de conducere pentru o perioadă cuprinsă între șase și douăsprezece luni (a se vedea alineatele 12 și 13 de mai sus). Curtea reiterează că caracterul punitiv formează trăsătura distinctivă obișnuită a pedepselor penale (ibid., § 33).

22. În continuare, Curtea notează că reclamantul nu a fost pedepsit până la urmă în modul prevăzut de Articolul 242 alin.(1) al Codului contravențional, datorită unei tehnici. Totuși, observă că pedeapsa potențială este decisivă față de pedeapsa de fapt impusă (a se vedea *Demicoli c. Maltei*, 27 august 1991, § 34, Seria A nr. 210) și notează că era o problemă de tehnicitate, din cauza căreia reclamantul nu a fost penalizat.

23. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că Articolul 6 § 1 este aplicabil în cazul dat sub aspectul său penal. Prin urmare, respinge cea de-a doua obiecție a Guvernului.

24. În cele din urmă, Curtea notează că această plângere nu este în mod vădit nefondată, în sensul Articolului 35 § 3 (a) al Convenției. În continuare, notează că nu este inadmisibilă nici în baza altor temeuri. Prin urmare, trebuie să fie considerabilă admisibilă.

B. Fondul

25. Reclamantul a argumentat că lipsa implicării sale în procesul prin care a fost determinată vinovăția sa pentru cauzarea accidentului din 14 august 2009 a constituit o încălcare a dreptului său la un proces echitabil, garantat de Articolul 6 § 1 al Convenției.

26. Guvernul nu a prezentat nicio observație cu referire la fondul cauzei.

27. Curtea notează că nu există nicio dispută între părți referitoare la faptul că reclamantul nu a fost implicat în procesul care s-a soldat cu decizia Curții de Apel Bender din 19 noiembrie 2009. În continuare, notează că, din dosarul cauzei este clar că Curtea de Apel Bender a determinat, *inter alia*, că reclamantul era responsabil pentru cauzarea accidentului din 14 august 2009. Cu toate că aceste constatări nu s-au ridicat la o determinare finală a vinovăției sale, au avut un efect decisiv referitor la o astfel de determinare. Într-adevăr, poliția și-a întemeiat în întregime decizia din 22 ianuarie 2010 pe concluziile la care a ajuns Curtea de Apel Bender la 19 noiembrie 2009, fără a face nicio investigație ulterioară sau fără a ajunge la niște concluzii noi

proprii (a se vedea alineatele 9 și 10 de mai sus). De fapt, inspectorul-șef era obligat să se conformeze deciziei Curții de apel și nu putea ajunge la o oricare altă concluzie. Mai mult, decizia din 19 noiembrie 2009 a avut efectul *res judicata* atât în privința reclamantului, cât și în privința lui P.C., chiar dacă i-a oferit ultimului imunitate de la responsabilitatea pentru cauzarea accidentului. Din moment ce în cazul unui accident rutier care implică două vehicule trebuie să fie măcar o persoană responsabilă, excluderea finală a responsabilității lui P.C. de către Curtea de Apel Chișinău a predeterminat în mod implicit vina reclamantului. În aceste circumstanțe, Curtea trebuie să concluzioneze că a existat o încălcare a Articolului 6 § 1 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR.1 LA CONVENȚIE

28. De asemenea, reclamantul s-a plâns de faptul că inechitatea procesului penal intentat împotriva lui a avut ca efect încălcarea dreptului său de a se bucura în mod pașnic de bunurile lui, garantat de Articolul 1 din Protocolul 1 la Convenție, care prevede:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa, decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

29. Curtea notează că această plângere nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 (a) al Convenției și, prin urmare, o consideră admisibilă. Totuși, în vederea constatărilor sale în baza Articolului 6 § 1 al Convenției (a se vedea alineatele 25-27 de mai sus), Curtea nu consideră neceasar a examina plângerea în mod separat.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

30. Articolul 41 al Convenției prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

31. Reclamantul nu a înaintat nicio cerere în privința prejudiciului material, invocând că la această etapă a procesului un astfel de prejudiciu ar fi imposibil de evaluat. Prin urmare, el a solicitat Curții să rezerve problema

prejudiciului material pentru o hotărâre separată. De asemenea, reclamantul a pretins suma de 5 000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

32. Guvernul a obiectat, argumentând că suma pretinsă este excesivă.

33. Având în vedere încălcările stabilite mai sus și circumstanțele cauzei, Curtea nu consideră necesar de a rezerva problema prejudiciului material. Prin urmare, respinge pretenția reclamantului în această privință.

34. Pe de altă parte, Curtea consideră că reclamantului i s-a cauzat o anumită cantitate de stres și frustrare, ca urmare a încălcării dreptului său la un proces echitabil. Făcând evaluările sale pe baze echitabile, Curtea oferă reclamantului suma de 2 500 euro cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

35. De asemenea, reclamantul a solicitat suma de 590 de euro cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața Curții.

36. Guvernul a obiectat, argumentând că suma pretinsă este excesivă.

37. Făcând referire la circumstanțele cauzei și la documentele înaintate de reclamant, Curtea consideră rezonabil a-i oferi în totalitate suma pretinsă.

C. Penalități de întârziere

38. Curtea consideră oportun ca penalitățile de întârziere să fie calculate reieșind din rata minimă de împrumut a Băncii Centrale Europene, la care se vor adăuga trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA:

1. *Declară*, cu majoritate de voturi, admisibilitatea cererii;
2. *Susține*, prin patru voturi la trei, că a existat o violare a Articolului 6 § 1 al Convenției;
3. *Susține*, prin patru voturi la trei, că nu este necesară examinarea pretenției formulate în baza Articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenție;
4. *Susține*, prin patru voturi la trei,
 - (a) că Statul respondent trebuie să plătească reclamantului, în decurs de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu Articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume, convertite în moneda Statului respondent, conform ratei aplicabile la data plății:
 - (i) 2 500 euro (două mii cinci sute euro) cu titlu de prejudiciu moral, plus toate taxele care pot fi percepute;

- (ii) 590 euro (cinci sute nouăzeci euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus toate taxele care pot fi percepute reclamantului;
- (b) că, de la expirarea perioadei de trei luni menționate mai sus, până la executarea hotărârii, urmează a fi plătită o dobândă la sumele de mai sus, egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
5. *Respinge*, în unanimitate, restul pretențiilor reclamantului în ce privește satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 30 august 2016, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Stanley Naismith
Grefier

Işıl Karakaş
Preşedinte

În conformitate cu Articolul 45 § 2 al Convenției și Articolul 74 § 2 al Regulamentului Curții, opinia separată a judecătorilor P. Lemmens, K. Turković și G. Ravarani este anexată la prezenta hotărâre.

A.I.K.
S.H.N.

OPINIA DISIDENTĂ COMUNĂ A JUDECĂTORILOR LEMMENS, TURKOVIĆ ȘI RAVARANI

1. Regretăm că nu putem împărtăși aceeași viziune a majorității, precum că în această cauză a existat o încălcare a Articolului 6 § 1 al Convenției. Noi considerăm că majoritatea aplică Articolul 6 § 1 într-un mod total nepotrivit cu jurisprudența Curții și desconsideră limitele efectului *res judicata*.

Procesul în discuție

2. Pentru a analiza problemele juridice pe care plângerea le înaintează, este important de a determina în mod corect circumstanțele, în special domeniul procesului în cauză.

La 14 august 2009 un accident rutier a avut loc, implicându-l pe P.C., șoferul mașinii, și reclamantul, șoferul unui autobuz deținut de V.B.

La aceeași dată inspectorul-șef al Poliției Rutiere a constatat că P.C. a încălcat regulile circulației rutiere, impunându-i acestuia o amendă. Căutând a fi exonerat de răspundere penală și scutit de amenda impusă, P.C. a contestat decizia respectivă. El nu a avut câștig în fața Judecătorii Anenii Noi (hotărârea din 29 septembrie 2009), dar până la sfârșit a câștigat această cauză în fața Curții de Apel Bender (decizia din 19 noiembrie 2009). Ultima instanță a susținut că reclamantul nu a respectat regulile circulației rutiere, fiind responsabil de cauzarea accidentului. Prin urmare, Curtea a anulat decizia inspectorului-șef.

Noi am dori să subliniem că procesul judiciar intentat de P.C. avea drept scop doar obținerea unei decizii referitoare la răspunderea “penală” a singurei persoane acuzate, și anume însuși P.C. Reclamantul nu era parte în acel proces, întrucât nu a existat nicio acuzație împotriva lui și nu exista nicio cerere depusă de către vreuna din părți de a se alătura în proces.

La 22 ianuarie 2010 inspectorul-șef al Poliției Rutiere a emis o nouă decizie. Bazându-se pe decizia Curții de Apel, acesta l-a declarat pe reclamant vinovat de încălcarea regulilor de circulație rutieră, dar nu i-a aplicat nicio sancțiune, motivând aceasta prin prescrierea urmăririi penale. Reclamantul nu a contestat această decizie.

3. În cererea sa, reclamantul de asemenea a menționat consecințele civile ale deciziei prin care i s-a stabilit responsabilitatea.

Acesta a indicat că, după decizia luată de inspectorul-șef la 14 august 2009, asigurătorul lui P.C. a plătit lui V.B. 2 702 lei (aproximativ 124 euro) pentru avarierea autobuzului. Ca urmare a deciziei inspectorului-șef din 22 ianuarie 2010, P.C. a cerut de la asigurătorul lui V.B. plata pentru repararea mașinii sale. Compania de asigurări a răspuns că va aștepta decizia Curții noastre asupra cazului respectiv. Reclamantul a calculat că asigurătorul ar compensa doar o parte din prejudiciu, lăsându-l pe dânsul responsabil pentru suma de

40 894 lei (aproximativ 1 870 euro). Asigurătorul lui P.C., pe de altă parte, a indicat că îl aștepta pe V.B. să întoarcă banii pe care i-a primit.

Niciuna din pretențiile lui P.C. sau ale asigurătorului lui par să fi dus la vreun proces civil.

In his application, the applicant also mentioned the civil consequences of the decision to hold him responsible.

Inaplicabilitatea Articolului 6 § 1 față de procesul de la Curtea de Apel

4. Majoritatea susține că Articolul 6 § 1 este aplicabil în această cauză (a se vedea alineatele 18-23 ale hotărârii).

Nu avem nicio problemă în acceptarea faptului că procesul care a inițiat cu decizia inspectorului-șef din 14 august 2009, se referea la “o acuzație penală” în sensul Articolului 6 § 1. Natura “penală” a acuzației întemeiate pe regulile de circulație rutieră, rezultând în impunerea unei amende administrative nu este disputată nici de către Guvern. Totuși, nu aceasta este ideea în discuție. Întrebarea este dacă procesul respectiv privea o acuzație *împotriva reclamantului*.

Într-adevăr, “acuzarea”, în scopurile din Articolul 6 § 1, este definită ca fiind notificarea oficială oferită unei persoane de către autoritatea competentă referitoare la afirmația că ar fi comis o infracțiune, definiție care de asemenea corespunde cu testul dacă situația suspectului a fost afectată în mod substanțial (a se vedea *Deweert c. Belgiei*, 27 februarie 1980, § 46, Seria A nr. 35; *Eckle c. Germaniei*, 15 iulie 1982, § 73, Seria A nr. 51; *Reinhardt și Slimane-Kaïd c. Franței*, 31 martie 1998, § 93, *Rapoartele Judecătoriilor și Deciziilor* 1998-II; *Escoubet c. Belgiei* [MC], nr. 26780/95, § 34, CEDO 1999-VII; și *McFarlane c. Irlandei* [MC], nr. 31333/06, § 143, 10 septembrie 2010). În observațiile sale, Guvernul s-a referit la jurisprudența Curții, argumentând prin aceasta că Articolul 6 § 1 nu este aplicabil.

Nu există nicio îndoială că procesul în fața Curții de Apel s-a referit la o acuzație împotriva lui P.C. Ultimul a avut dreptul la respectarea garanțiilor prevăzute de Articolul 6 § 1. În contrast, după cum s-a indicat mai sus (a se vedea alineatul 2), nu a existat nicio acuzație împotriva reclamantului în acest proces. Prin urmare, garanțiile procedurale din Articolul 6 § 1 erau total irelevante pentru dânsul.

În opinia noastră, observațiile Guvernului privind incompatibilitatea *ratione materiae* a cererii cu Convenția sunt bine-întemeiate. În măsura în care reclamantul se plânge de încălcarea Articolului 6 § 1 ca rezultat al adoptării deciziei Curții de Apel, cererea trebuia să fie declarată inadmisibilă.

Efectele constatărilor Curții de Apel în privința reclamantului

5. În constatarea faptului că a existat o încălcare a Articolului 6 § 1 ca rezultat al deciziei Curții de Apel, majoritatea se referă la faptul că această instanță a determinat că reclamantul, și nu P.C., era responsabil de cauzarea accidentului, și că decizia era *res judicata* atât în privința lui P.C., cât și a reclamantului (a se vedea alineatul 27 al hotărârii). Astfel, majoritatea consideră că decizia Curții de Apel a avut un vast efect *erga omnes* atașat de fiecare din constatările sale.

În primul rând, noi observăm că decizia majorității este bazată pe interpretarea normelor naționale referitoare la *res judicata* în cauzele penale. Totuși, conținutul și întinderea dreptului național în această privință nu au fost discutate de către părți. În opinia noastră, este discutabil dacă majoritatea au dreptate să presupună că inspectorul-șef era obligat să se conformeze deciziei Curții de Apel, în măsura în care el nu putea ajunge la nicio altă decizie referitoare la comportamentul reclamantului în lumina regulilor de circulație rutieră aplicabile.

6. Într-adevăr, *res judicata* are în general legătură doar cu acele constatări care formează temeiurile necesare pentru concluzia instanței. Procesul defășurat în fața Curții de Apel se referea la răspunderea „penală” a lui P.C. Decizia că P.C. nu era vinovat de a fi încălcat regulile de circulație rutieră este, indubitabil, o decizie care constituie *res judicata*. Noi nu suntem siguri că același lucru poate fi spus despre orice constatări referitoare la reclamant. Nu ar trebui ca toate celelalte constatări, în afară de cele care privesc răspunderea „penală” a lui P.C., să fie considerate *obiter dicta*, fără nicio forță obligatorie? Nu ar trebui ca acest lucru să se respecte și față de constatările referitoare la o parte terță care nu a fost acuzată și care, prin urmare, nu a fost în stare să se apere față de orice acuzație?

E adevărat că, pentru a-l exonera pe P.C. de responsabilitate, Curtea de Apel a stabilit că reclamantul era singurul din cei doi șoferi implicați în accident, responsabil de a-l fi cauzat. Totuși, nouă ni se pare că această constatare referitoare la responsabilitatea reclamantului s-ar încadra în categoria *obiter dicta*, întrucât constatarea nu era necesară pentru aprecierea răspunderii penale a lui P.C. Într-adevăr, achitarea lui P.C. nu depindea de vreo constatare care l-ar incrimina pe reclamant. Dacă s-ar susține altfel, s-ar ignora întregul spectru de situații care ar putea apărea *in concreto*, în care niciuna din părți nu ar fi responsabilă sau în care anumite circumstanțe ar putea exclude răspunderea penală a ambilor șoferi, precum *force majeure*.

Mai mult, contrar față de ceea ce sugerează majoritatea (a se vedea alineatul 27 al hotărârii), chiar și în cazul în care un accident rutier implică

doi șoferi, achitarea unuia din ei din considerentul că accidentul ar fi cauzat de către celălalt nu semnifică în mod necesar că celălalt șofer va fi tras la răspundere penală.

7. O consecință a dreptului la un proces contradictoriu este că calitatea *res judicata* cu privire la evaluările în fapt sau în drept efectuate în cadrul procesului nu poate fi invocată față de o persoană care nu a fost parte în proces. Evaluările făcute într-un anumit caz trebuie să rămână relative și efectul acestora limitat la acel proces (a se vedea *Navalnyy și Ofitserov c. Rusiei*, nr. 46632/13 și 28671/14, § 105, 23 februarie 2016; de asemenea, din punct de vedere al dreptului la o instanță care are jurisdicția de a examina toate aspectele de fapt și de drept importante pentru soluționarea litigiului înaintat acesteia, a se vedea *Beaumartin c. Franței*, 24 noiembrie 1994, § 38, Seria A nr. 296-B; *Terra Woningen B.V. c. Olandei*, 17 decembrie 1996, § 54, *Rapoartele Hotărârilor și Deciziilor* 1996-VI; și *Chevrol c. Franței*, nr. 49636/99, § 82, CEDO 2003-III). Corespunzător, în prezenta cauză nu ar fi compatibil cu dreptul la un proces echitabil dacă instanța penală sau civilă avea să urmeze în mod automat opinia Curții de Apel precum că reclamantul a fost responsabil de accident, fără examinarea deplină și corespunzătoare în cadrul unui proces în care reclamantul ar fi putut că contesta această părere.

Totuși, prezenta cerere nu se pretează la examinarea dacă dreptul moldovenesc sau orice altă decizie ulterioară luată de vreo autoritate moldoveană ar respecta acest aspect al dreptului la un proces echitabil.

În primul rând, din moment ce inspectorul-șef, conducându-se de decizia Curții de Apel, l-a considerat pe reclamant vinovat de încălcarea regulilor de circulație rutieră, reclamantul nu a contestat această decizie. Prin urmare, el nu a folosit oportunitatea de a contesta în fața unei instanțe competente orice pretinsă utilizare automată a constatărilor Curții de Apel de către inspectorul-șef. În plus, notăm că Curtea nu este obligată să examineze legislația contestată *in abstracto*, dar trebuie să se limiteze la circumstanțele cauzei înaintate în fața sa. În orice caz, după cum s-a invocat mai sus, părțile nu au discutat conținutul și întinderea dreptului național referitor la *res judicata* în cauzele penale.

În al doilea rând, nicio pretenție civilă nu a fost înaintată față de reclamant, nici de către P.C., nici de către asigurătorul lui P.C. (a se vedea alineatul 3 de mai sus). Din această privință, plângerea lui este prematură. La moment reclamantul nu se poate pretinde deja a fi victimă a violării dreptului său la un proces echitabil în privința posibilelor consecințe civile ale constatărilor Curții de Apel. În acest sens, noi înțelegem și obiecțiile Guvernului, care argumentează că reclamantul nu a epuizat toate remediile pe care le are la dispoziție în vederea obținerii compensațiilor pentru prejudiciul pe care l-ar fi suferit sau de a se apăra împotriva pretențiilor de compensare a prejudiciului susținute de alte părți (a se vedea alineatul 16 al hotărârii, care, oricum, în opinia noastră, exprimă obiecția prea îngust). În ce privește

plângerile reclamantului referitoare la consecințele civile ale deciziei Curții de Apel, obiecțiile Guvernului ar fi trebuit acceptate, iar cererea declarată inadmisibilă.

Respectul pentru dreptul reclamantului la prezumția de nevinovăție?

8. Cele expuse mai sus nu exclud în mod necesar posibilitatea ca reclamantul să se afle deja în poziția de a se plânge de încălcarea drepturilor sale în rezultatul adoptării deciziei Curții de Apel.

Într-adevăr, Articolul 6 § 2 al Convenției garantează dreptul de a fi prezumat nevinovat. Această prevedere este relevantă în ce privește declarațiile premature făcute de autorități publice sau persoane publice, sugerând că persoana este vinovată, înainte ca persoana să fie acuzată, iar vina acesteia stabilită de către autoritățile judiciare competente (a se vedea, printre mulți alții, *Allenet de Ribemont c. Franței*, 10 februarie 1995, § 35, Seria A nr. 308, și *Lavents c. Letoniei*, nr. 58442/00, § 125, 28 noiembrie 2002). Prezumția nevinovăției poate fi încălcată în baza unei exprimări premature față de vinovăția unei persoane efectuate în cadrul unei hotărâri adoptate împotriva unei alte persoane, de exemplu, un coacuzat urmărit separat (a se vedea *Karaman c. Germaniei*, nr. 17103/10, § 42, 27 februarie 2014).

Într-o cauză referitoare la răspunderea penală a unei persoane implicate într-o situație care include și alte persoane, poate fi indispensabil pentru evaluarea vinovăției persoanei care este judecată să se facă referire și la rolul terțelor persoane. Totuși, dacă se necesită a fi introduse circumstanțe referitoare la rolul terțelor persoane, instanța trebuie să evite să ofere mai multă informație decât este necesar, pentru evaluarea răspunderii penale a persoanei care este acuzată în procesul examinat în fața acesteia (a se vedea *Karaman*, citat mai sus, § 64; de asemenea, a se vedea *Bezek c. Germaniei* (dec.), nr. 4211/12 și 5850/12, § 36, 21 aprilie 2015, și *Navalnyy*, citat mai sus, § 104).

9. Reclamantul nu a pretins o încălcare a Articolului 6 § 2. Prin urmare, noi nu vom discuta dacă s-ar putea afirma că a apărut o problemă în prezenta cauză. Totuși, am dori să accentuăm că, pentru a evalua dacă a existat sau nu o încălcare a Articolului 6 § 2, ar fi trebuit să se facă referire nu doar la limbajul utilizat de Curtea de Apel, dar și la natura și contextul procesului din fața acestei instanțe (a se vedea *Allen c. Regatului Unit [MC]*, nr. 25424/09, § 126, CEDO 2013).

În sensul prezentei opinii, este suficient a nota că, dacă majoritatea au văzut o problemă, ei ar fi putut să o examineze doar din punct de vedere al

Articolului 6 § 2 (cu condiția ca cererea în sine să se refere la o astfel de examinare), și nu din punct de vedere al Articolului 6 § 1, după cum au făcut aceștia.